

A photograph of three men standing on a gravel path in a lush green forest. They are all looking down at a large sheet of paper, likely a map or plan, which one of the men is holding. The man on the left wears a blue and white plaid shirt and light-colored trousers. The man in the middle wears a grey button-down shirt and dark trousers. The man on the right wears a light blue button-down shirt and blue jeans. The background is filled with tall trees and dense foliage, creating a serene natural setting.

Schijndel laat de burger schoffelen

Burgerparticipatie in groenonderhoud krijgt samenhang

‘Eigenlijk hebben we niet veel hoeven doen om burgers in beweging te krijgen. Ze kwamen vrijwel meteen met wensen en plannen’, memoreert Wim Bekkers, senior beleidsmedewerker groen bij de gemeente Schijndel, over de eerste experimenten met burgerparticipatie in groenonderhoud. Begin dit jaar is er één samenhangend beheerplan gemaakt voor een groot gebied, dat in de loop van de tijd door burgers, gemeente en projectontwikkelaars is ingericht en nu voor een belangrijk deel door burgers wordt onderhouden. Schijndel schaaft de burgerparticipatie daarmee op naar een versie 2.0: het creëren van een samenhangende visie en een samenhangend beleid voor de openbare ruimte, die in handen zijn van zowel de burger als de gemeente.

Auteur: Paul van der Sneppen

‘Het is de bedoeling dat we het groenbeheer en -onderhoud door burgers in lijn kunnen brengen met onze visie op openbaar groen in de gemeente Schijndel’, zegt Bekkers. Er is enkele jaren geleden een totaalvisie vastgesteld op het beheer en onderhoud van het openbare groen in Schijndel. De gemeente Schijndel zet daarin onder andere in op het stimuleren van de biodiversiteit binnen de bebouwde kom, maar vooral ook op participatie-

mogelijkheden voor burgers.

Nu is het de bedoeling dat niet de gemeente, maar enkele vrijwilligers van het lokale Natuur- en Milieucentrum (NMC), samen met de gemeente, een samenhangend plan maken voor het gebied rondom Heempark De Blekert en een nieuw natuurlint in de wijk De Buitenhagen aan de oostkant van Schijndel. Het totale gebied is ruim vijf hectare groot.

Deskundigheid

De eer om het conceptplan op te stellen, valt niet te beurt aan willekeurige enthousiaste vrijwilligers. De vrijwilligers van het Natuur- en Milieucentrum, Jules Bongers en Wim van Liempd, zijn beiden ervaren professionals uit het vakgebied. ‘We hebben geleerd van andere burgerparticipatie-projecten in de gemeente dat er onder Schijndelaren veel deskundigheid is ten aanzien

4 min. leestijd

AKTUEEL

‘Een blauwdruk voor burger-participatie in groen-onderhoud bestaat niet. Elk project heeft zijn eigen dynamiek’

van groenbeheer en -onderhoud. Het zijn dus niet alleen maar mensen met wensen en eisen. Vaak weten ze ook goed waar ze het over hebben. Uit die kennis putten we dan graag.’ Het gebied waarvoor het NMC nu een plan maakt, wordt al sinds jaar en dag, in overleg met de gemeente, deels beheerd door de natuurorganisatie. NMC-vrijwilligers richtten het in en doen het onderhoud. Maar ook met anderen zijn in het verleden afspraken gemaakt. ‘Dat heeft geleid tot versnippering. Er werden door de jaren heen op verschillende plaatsen verschillende afspraken gemaakt met steeds weer andere vrijwilligersgroepen. Ieder had zo zijn eigen stukje in beheer, maar het ontbrak aan echte samenhang.’

Samenhang

Die samenhang komt er nu. Dat is echter geen sinecure, want het gebied kent veel verschillende functionaliteiten. Het bevat onder meer een fraai heempark, een aangrenzend, natuurlijk ingericht

wandelpark, maar ook een scoutingterrein en een nieuwe woonwijk, met daarin een unieke poel met kamsalamanders. Ook een reeds bestaande aangrenzende woonwijk, waar vrijwilligers van de stichting Dier, Mens en Natuur (DMN) zich over een dierenpark ontfermen, is in het plan opgenomen. Het krijgt van vrijwilligers en enkele betrokken buurtbewoners een natuurlint. Ook dat wordt in de beheersvisie geïntegreerd. Bongers heeft samen met het NMC en de gemeente een conceptplan voor dit natuurlint opgesteld.

De gemeente heeft zich daarbij bewust niet op de voorgrond gedrongen. ‘Wij fungeren in dat proces eerder als klankbord. De burgers hebben het roer in handen. We sturen alleen bij als er zaken gebeuren die echt niet in het gemeentelijk beleid passen. Maar uiteindelijk is het hun woon-omgeving; zij moeten aangeven wat ze ermee willen.’

Groenadopties

Schijndel heeft al behoorlijk wat ervaring op dit vlak. De eerste voorzichtige groenadopties stammen uit 2010 en 2011. De gemeente was op dat moment zoekende naar een manier om burgers actiever te betrekken bij hun woon-omgeving. Ze is toen begonnen met vrijwilligers die enkele plantvakken anders wilden inrichten en ook gingen onderhouden. Deze initiatieven vielen samen met een nieuwe visie op openbaar groen, een bezuinigingsoperatie eigenlijk. ‘Daarin hebben we plannen neergelegd voor het onderhoudsniveau en omvormingen. Dure plantsoenen werden vervangen door meer basale voorzieningen, vaak grasveldjes. Het onderhoud werd teruggebracht naar een basisniveau. We werken met beeldbestekken. We gingen toen van een gemiddeld niveau B naar een laag niveau C. Die verschralling in het groen-beleid moest burgers prikkelen om eigen initiatieven te ontwikkelen.’

En dat plan heeft gewerkt, kan Bekkers nu zeggen. Op dit moment heeft de gemeente ruim twee hectare openbaar groen in adoptie gegeven aan meer dan vierhonderd burgers. Die hebben een stem gehad in de inrichting en ze beheren en onderhouden de percelen.

Communiceren

Opmerkelijk is dat de gemeente nauwelijks actief heeft hoeven communiceren om burgers ervan bewust te maken dat hun een blanco canvas werd geboden. ‘We werden vrijwel meteen benaderd door burgers die iets wilden met het openbaar groen in hun omgeving. Daar hebben we nauwelijks iets extra voor hoeven doen. Toen het eerste schaap eenmaal over de dam was, volgden anderen snel. Het sprak zich snel rond.’ Wanneer Schijndelaren zich met wensen en plannen bij hun gemeente voegen, is die bereid om een investering te doen in de realisering van het plan. ‘Daarvoor moet de gemeente even in de beurs tasten, maar in de regel verdient die begininvestering zich in circa vier tot vijf jaar terug doordat we nauwelijks meer onderhoudskosten hebben.’ Een onmisbare schakel in dit verhaal is de groencoach, die contact met de vrijwilligers legt, de afspraken vastlegt en de contacten warmhoudt.

Concept

Het plan voor het gebied rond het heempark is nu in concept klaar. Na de zomervakantie gaan het NMC, de gemeente en de overige betrokkenen ermee de wijk in om het draagvlak voor het plan te toetsen.

‘Er is veel visie en deskundigheid onder de bewoners’

Bekkers heeft er vertrouwen in dat het plan goed zal landen bij de omwonenden, maar is tegelijkertijd bescheiden over de wijze waarop de gemeente dit project aanpakt. ‘Ik heb niet de illusie dat dit een blauwdruk gaat opleveren voor alle participatieprojecten in onze gemeente of daarbuiten. Als we één ding hebben geleerd van onze ervaringen met burgerparticipatie in openbaar groen, dan is het dat elk project uniek is. Elk project heeft zijn eigen dynamiek.’

De Schijndelse aanpak krijgt inmiddels navolging. De gemeente Leiden heeft, naar Schijndels voorbeeld, invulling gegeven aan wijkbeheer en participatie. De Schijndelse groencoach stond in die aanpak model voor de Leidse onderhoudscoach.

V.l.n.r.: Wim Bekkers (senior beleidsmedewerker groen bij de gemeente Schijndel), Wim van Liempd (projectleider bij Antea-groep) en Jules Bongers (adviseur Groen bij adviesbureau BOOT)

Be social

Scan of ga naar:

<http://www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-5982>

Heempark De Blekert